

HAYRETİ'NİN BELGRAD ŞEHR-ENGİZİ

Mehmed Çavuşoğlu

Asıl adı Mehmed olan Vardar Yeniceli Hayretî'nin mesleği sipâhîlikdi. Âşık Çelebi'nin anlattığına göre Kanunî Sultan Süleyman'ın vezîr-i âzamı Maktul İbrâhim Paşa'ya verdiği bir kaside üzerine Paşa onu himâye niyetiyle şâirin hemşehrisi Hayâlî Bey'den hakkında bilgi edinmek ister. Kıskaç ve koğucu karakterli Hayâlî'nin gâyet usta bir şekilde sözü idâre edip olumlu veyâ Paşa'yı tatmin edecek bir şey söylememesi üzerine Hayretî'ye az bir timar verir. Şâir de kendisine karşı takınılan bu tavırdan ziyâdesiyle üzülererek verilen timarı bırakıp gider, ki Âşık Çelebi «ol dahi kakıyup gider» diye ifâde etmektedir. Rumeli'de Yahyalı ve Mihalođlu beğlerine hizmet ederek onların verdiği bağış ve bahşişlerle yetinirken ömrünün sonlarına doğru gözleri kör olur ve (H. 941 - M. 1534) de vefât eder. Yahyalılar'a bağlılığını :

*Ehl-i hâlüz şanma ey zâhid bizi hâlîlerüz
Bende-i maqbûl-i dergâh olmuş iqbâlîlerüz
Gönlümüz alçaqdur ammâ himmeti âlîlerüz
Câna başa kalmazuz âlemde Yahyâlîlaruz¹*

kıt'asiyle başlayan bir murabbanıda belirtmektedir.

Âgah Sırrı Levend, Türk Edebiyatında Şehr-engizler ve Şehr-engizlerde İstanbul² adlı eserinde yalnız Hayretî'nin burada yayınladığım 'Belgrad Şehr-engizi'nden bahsederse de şâirin bir de 'Yenice Şehr-engizi' vardır ki Fâtih Millet Kütüphanesi'ndeki divanlarının birindedir. (Ali Emîrî, Manzum, 124, yk. 103/b-110/b).

Hayretî yayınladığım bu şhregizinde Husrev Bey adlı birinden bah-

(1) Süleymaniye Kitaplığı, Fâtih, 3809 yk.28/a.

(2) *Türk Edebiyatında Şehr-engizler ve Şehr-engizlerde İstanbul*, İstanbul, 1958.

sederek onun zamanındaki Belgrad'ı anlatır. (bk. 61. beyit ve sonrası). Bu zât 18 Haziran 1541 - 23 Safer 948'de vefat eden (bk. *Husrev* maddesi *İslâm Ansiklopedisi*) ve Sultan 2. Bâyezid'in kızından torunu olduğu için Sultanzâde diye anılan, Semendire ve Bosna vâililiklerinde bulunmuş olan Gâzi Husrev Paşa olmalıdır.

Belgrad 29 Ağustos 1521 - 25 Ramazan 927'de alındığına ve kendisi de 1534-921'de vefât ettiğine göre Şehrengiz'in bu arada yazılmış olduğu muhakkaktır. Şâirin tamamiyle görmez olduktan sonra kardeşi Yusuf-ı Sineçâk'in, Âşık Çelebi'nin deyimiyile, «mevlevîlikde köçegi ve mesnevîde şâgirdi ve perverdesi» olan Günâhî tarafından yedilip meclislere iletildiğini biliyoruz (bk. *Âşık Çelebi Tezkiresi*, Günâhî maddesi). Âşık Çelebi, şâirin kör olduktan sonra körlüğü ile ilgili olarak söylediği üç beyiti vermektedir. Ayrıca «... yine ölince ayn-ı şîr görür gözi belki kasîde-i ömri şâh beyitine irince şiir âhir sözi olur» der ve H. 941 yılında kendi kasabasında yâni Vardar Yenicesi'nde göçtüğünü söyler. Şehrengizde körlüğünü kesinlikle belirten bir işaret yoktur. Her ne kadar kör olduktan sonra da şiir söylemeğe devam etmişse de, bu şehrengizi kör olmadan önce yazmış olması çok mümkündür.

Hayretî'nin Süleymaniye Kitaplığı'ndaki yukarıda adı geçen divanında (yk. 37/b-38/a'da) «*Der tarîf-i Beligrâd ve dilberân-ı ân şehr*» başlıklı bir murabbai vardır ki, Şehrengiz'de adı geçen güzellerin çoğunun adına burada da yer verilmiştir

*Gezüp her güşesin bu kubbe-i şeş-sü-yı a-lânuñ
TeFerrüc eyledüm bir bir bucağın dâr-ı dünyânunñ
İdüp seyrânını her bâğ u râğ-ı 'âlem-ârânunñ
Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-r-i cennet-âsânunñ*

*Taşî la'l-i Bedahşân toprağı şan misk ü 'anberdür
Şuyî yâ Selsebîl ırmağudur yâ Âb-ı Kevserdür
İçinde âdemi ekşer perî yüzli meleklerdür
Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-r-i cennet-âsânunñ*

*Melek siretlü hürî-çihreler bî-hadd ü gâyetdür
Lebi Kevşer boyı Tübâ güzeller bî-nihâyetdür
İrem gülzâridur bu hâşîh yâ bâğ-ı cennetdür
Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-r-i cennet-âsânunñ*

Bu yirlerde gönüller alıcı şeh-bâzlar vardır
 Hıyel ta'lim iderler dehre çok tannâzlar vardır
 Güzeller bî-bedeller hüblar mümtâzlar vardır
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

Bu bir gülşen durur bunuñ çok olur verd-i ra'nâsı
 Yüzi gül kâküli sünbül boyı serv-i dil-ârâsı
 İki 'âlem deger şâhum biriniñ bir temâşası
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

Muyu Bâli durur biri kamusından ser-âmeddür
 Temâşâ eylemek her dem cemâlin ömr-i sermeddür
 Kaşî zıll-i İlahîdür yüzi nür-i Muhammeddür
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

Birisi Yûsuf-ı şânî güzelliük mülkiniñ hânı
 Göreydi Şâh-ı Ken'ânî eger bu hüsn ile anı
 Olup biñ cân ile şânî kul olurdu aña ânî
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

Hudâvirdi durur adı biri bir pür-zarâfetdür
 Cihânda hüsn ü hulq ile nazîri yok bir âfetdür
 Güzeldür bî-bedeldür bir kıyâmet serv-kâmetdür
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

Alî Bâli durur adı biri bir şâh-i 'âlemdür
 Perî-peyker melek-manzar güzel dilberdür âdemdür
 Hayâ vü hilm ü işmet şimdilik aña müsellemdür
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

Memi Bâli durur birisi bir çeşm-i Mоголçindür
 Kıya bakıcı diller alıcı şeh-bâz laçindür
 Gönüller kebkin ayılasun yürisün yavru şahindür
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

Veli Bâli durur adı biri bir dil-rübâcuğdur
 Hilâl-ebri kamer-ıal'at nigâr-i pür-belâcuğdur
 Dañi nev-reste dilberdür dañi böstân budacuğdur
 Nazîrin görmedüm yârân bu şeh-i cennet-âsanun

*İlâhî bu Belîgrâduñ esâsın üstüvâr eyle
İçinde cümle mañbûbın cihân turdukça var eyle
Belâ-keş Hayretîniñ cânın anlara nişâr eyle
Nazîrin görmedüm yârân bu şehr-i cennet-âsânûñ*

Şehrengiz'den önce yazılmış olması muhtemel bulunan bu murabbadan başka, adı geçen divanda yk. 33/b'de «*Mersiye der vefât-ı mañbûb-ı hõd*» başlığı altında Memi Şâh için; yk. 34/a'da «*Der ta'rîf-i dilber-i hõd*» başlığı altında ve yk. 36/b'de «*Der vaşt-ı mañbûb*» başlığı altında Mahmûd için; yk. 35/b'de «*Der ta'rîf-i mañbûb-ı hõd*» başlığı altında İlyâs için; yine yk. 35/b'de «*Der tazarru' u ibtîhâl be-dilber-i hõd*» başlığı altında Süleyman için; yk. 36/b'de «*Der medh-i Memi Şâh*» başlığı altında yine Memi Şâh için ve yk. 37/a'da «*Der ta'rîf-i 'Alî Bâlî*» başlığı altında Ali Bâlî için yazılmış murabbalar vardır. Bu isimlerin hepsi de Şehrengiz'de geçmektedir. Bunlar bize murabbalar önce yazılmışsa Şehrengiz'in uzun bir hazırlık sonucu meydana geldiğini, aksi takdirde, ayrı şürler halinde Hayretî tarafından işlendiğini, ve Hayretî'nin uzun sayılabilecek bir süre Belgrad'da oturduğunu göstermektedir.

Aşağıda metnini verdiğim «*Belgrad Şehr-engizi*» ni üç nüshayı karşılaştırarak hazırladım ki üçü de Fatih Millet Kütüphanesi'nde Ali Emîrî Efendi yazmaları arasında bulunmaktadır :

- A — No. 599 (mecmua içinde, yk. 3/b-10/a). Bu nüsha Âgâh Sırrı Levend'in bildirmiş olduğudur¹.
- B — No. 123 (Divanın içinde, yk. 71/a-77/b). Bu nüsha gerek muhtevâ gerek imlâ bakımından en doğru olanıdır.
- C — No. 124 (Divanın içinde, yk. 96/a-103/b). Bu nüsha B'ye oranla oldukça noksandır ve başlıkların hiçbirisi yoktur. Yenice Şehrengizi bu nüshadadır.

Hayretî, Şehrengiz'e uzun bir yakarış (münâcât) ile başlamaktadır. 46. beyitte biten bu yakarışta şâir önce, dertli, hasta ve kimsesiz v.s. olduğunu söylemekte, 5. beyitten başlayarak bu hâlinin mânevî yoksulluktan, bu dünyanın benliği, nefsi doyurup oyalayacak nesnelere çokça kapılmaktan ileri geldiğini açıklamaktadır. Bir türlü mânâ perdesini açamamış, bu şekil ve-

(1) age. s. 27.

yâ sûret âleminde kalmıştır, meyhânelerde dolaşıp kendini içkiye vurarak, gördüğü güzellere kapılıp onların kuru sevdâsına başını salmıştır. Tanrı'dan kendisini nefsin baskısından kurtarmasını, gönül gözünü açarak, dünya zevklerine dalıp uyumuş kalbini uyandırmasını yakarır. Dünyayı sevmekten, mecâzî denilen ölümlü güzelliklere duyduğu yalancı aşka kapılmışlıktan kurtarılmasını yalvarır. İstedığı aşk, gerçek aşk yâni Tanrı sevgisi, sarhoşluk da Elest Meclisi'nde, ruhlar âlemindeyken görüp sarhoş olduğu ilâhî güzelliştir. Bu aşk ve onun vereceği sarhoşlukla perişan olup gerçek ölüme, ölmeden önce ölmeye ulaşmağı ister. 47. beyitten başlayarak 61. beyite kadar kendi kendisine öğüt vererek âşıklığın ve er-kîşi olmanın gerçek yolunu salık verir. 61. beyit :

*Yüri şol bir kerîmüñ ol gulâmi
K'idüpdür bende lutfi hâş u 'âmî*

bir girizgâh beyitidir ki, arkasından gerçek eli-açık olarak gördüğü Husrev Paşa'yı :

*Huşûşâ kân-ı ihsân mîr Husrev
Nişân-ı na'l-i esbidür meh-i nev*

beyitiyle övmeğe başlar. Onun yiğitliğini, cömertliğini, adâletini birer beyit ile söyledikten sonra, onun zamanındaki Belgrad'ın övgüsüne geçer.

Yeni alınmış bir serhad şehri olan Belgrad'da birçok gözüpek gâzî beğler vardır. Bunlar içleri temiz, sevmesini bilen, dünyânın da tadını çıkaran kişilerdir. 74. beyitte şehrin bir diğer özelliğinden, güzellerinin bolluğundan söz etmeğe başlar. Bunlar, güzelliklerine âşık olanlarla bağda bahçede dolaşıp meyhânelerde eğlenirler. Fakat şâir :

*Veli ben mübtelâ vü ben dil-efgâr
Yürürdüm bî-kes ü bî-münis ü yâr*

beyitinde söylediği gibi kimsesiz ve yalnızdır. Olabilir ki Belgrad'a yeni gitmiştir, henüz eşi dostu yoktur, halkın arasına karışmamıştır, şâir ve derviş Hayretî olduğunu kimse bilmiyordur. Onun böyle yalnız, yaşlı puslu dönüp dolaştığını görenler kendisindeki cevheri sezerler, önemli bir şâir olabileceği yorumunda bulunurlar. Selâm verip yanına gelirler, güzel sözler söylemesini, bu diyâra gelip gidenlerin gönüller çekici bir yâdigâr bıraktıklarını

ileri sürerek, kendisinin de bir şehrengiz yazmasını isteyip şehrengizin şehrin güzellerinin tavrına ve vafına lâyık olmasını dilerler. Şâir önce gönül alçaklığı eyleyip uzun uzun kendisinin onların sandıkları kadar olmadığını söyledikten sonra :

Eyü yatlu ne ise olsa bazar

Kumâşın 'arz ider her kişi nâ-çâr

beyitiyle başlayarak onların isteğini elinden geldiği oranda karşılayacağını bildirir. Bunun üzerine şâirin konuştuğu kişi koynundan üstünde ayyüzlülerin adının bir bir yazıldığı bir kâğıt çıkarır. Baştaki ad Mehmed'dir. Şâir «Bu kimdir?» diye sorar ve karşısındaki kişinin ağzından Mehmed'in güzelliğini anlatmaya başlar. Şâir böylece 28 güzeli tasvir etmektedir. Güzellerin isminin, lâkabının veyâ mesleğinin uyardığı çağrışımlar, çeşitli san'at oyunları ile işlenerek bu tasvirleri meydana getiriyor. Eğer isimler, lâkab veyâ meslekler mecaz oyunları yapmağa elverişli değilse tasvirlerde canlılık görülüyor. Muyu(?) Bâlf isminde Bâlf'den 'bal' çağrışımı yapılarak, klâsik edebiyatımızda tatlı olarak tasavvur edilen dudaktan sözedilmektedir. Muhtesibzâde Mehmed'in tasvirinde 'muhtesib' kelimesi ile oynanmaktadır. Bilindiği gibi, muhtesib, sanat erbâbının narhlarına bakan, kile, arşın gibi o zamanın ölçülerini, terâzi ve kantarları gözden geçirip düzgün ölçüler kullanmayanlarla satışlarda aldatma yollarına sapanları cezâlandıran memura denilirdi. Bu sebeble hapis, cezâ ve cezâlandırma ile ilgili «çâh-ı müebbed, zindan etmek, tutup şehrin pazarında gezdirmek» deyimleri ile satışta veyâ ölçüde müşteriye aldatma ile ilgili «eksik, eksikli» deyimleri kullanılmıştır. Bâlf'de, bu isimdeki 'bal' kelimesiyle ilgili «sözü şîrin, telh-kâm, bal, şeker, mezâk, bal ü belâ» kelime ve deyimleri; Nesîmî'de bu kelimenin 'yel, rüzgâr' mânâsının :

Şacı şürîdesi şubhuñ nesîmi

mısrâında kullanılışı bir yana, şeriâte aykırı sözleri ve hattâ «ene'l-hak» deyişi yüzünden 1418 yılında Halep'de işkence edilerek öldürülen Nesîmî ile ilgili «dâr, bend, berdâr etmek, dâvâ-yı ene'l-hak kılmak» kelime ve deyimleri isimlerden yapılmış çağrışımlarla şüire girmişlerdir. 28 güzeli isim ve lâkabları üzerinde mânâ ve söz oyunları yaparak anlattıktan sonra şâir, «âşik, güzellere düşkün, harâbâtî, v.s.» diye tasvir ettiği kendisine dönüp lâftı kısas kesmesini, uzatıp başağrısı vermemesini söyler ve şâirlikteki hünerini göstermek ve herhangi bir vesileyle gittiği, belki de uzun zaman oturduğu

Belgrad şehrinde kendisinden bahsettirip maddî ve mânevî faydalar sağlayacak bir eser bırakmak için yazdığı şehrengizi bitirir.

Görüldüğü gibi, bu şehrengizde, Yahya Bey'in İstanbul Şehrengizi'ndeki kadar olsun¹, Belgrad'la ilgili açık ve belli bir şey yoktur. Şehrin hiçbir semtinden, bir mimârî eserinden sözedilmemiştir. Tasvir ettiği kişilerin mesleği veya giyim kuşamıyla ilgili hemen hemen hiçbir şey söylenmemiştir. Bu bakımdan tarih, sosyoloji ve etnografya bakımından bize hiçbir bilgi vermemektedir. Yalnız, klâsik edebiyatımızın neveleri arasında bulunan Şehrengiz örneklerinden biri ve 16. yüzyılın önemli şâirlerinden Hayretî'nin eseri oluşu bakımından önemi vardır.

(1) Bk. Mehmed Çavuşoğlu, *Taşlıcah Dukakinizâde Yahya Bey'in İstanbul Şehr-engizi*, TDİD, CXVII (1969), s. 73-108.

ŞEHR-ENGİZ-İ HAYRETİ*

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

+ --- / + --- / + --

- 1 Tabībā derd-mendem eyle tīmār
 Kōma ğam pisterinde ğasta vü zār
- Benem vādī-yi ğamda bī-kes ü hīş
 Ğarīb ü hasta vü mecrūh-ı dil-riş
- Beyābān-ı belāda ğasta vü zār
 Yol azdum ğaldum uş bī-mūnis ü yār
- Eger luţfuñ baña olmazsa hem-rāh
 Şaşurdum yolu ğüm-rāh oldum ey şāh
- 5 Ki zīrā 'ayn-ı cānumda remed var
 Yolunda niçe yüzbiñ dürlü sed var
- Dil ü cān çeşmin aldı ğāb-ı ğaflet
 Şikār itdi beni 'uğġāb-ı ğaflet
- Gözümden gitmedi şüret ğicābı
 Naşīb olmadı ma'nī fetḥ-i bābı
- İçüp benlik meyin ğayrān u mestem
 Ğudā-bīn olmadum ğöd-perestem
- Gözüm ğaflet bucağında ğunūde
 Yüzüm mey-ğāneler yolında sūde
- 10 Yüzüm mey-ğāneler yolında cārū
 Ğadeġ çekmekde keffeynüm terāzū

(*) Başlık yalnız A'da var. // (2) mecrūh-ı dil-riş: dil-riş derviş B / mecrūh-ı: der-
 viş ü C // (4) oldı: oldum A // (7) ma'nī: 'ya'nī A, C // (8) Ğudā-bīn: Ğudāyī B / olma-
 dum ğöd-: olmadum ğöd büt - A, B // (10) — B

Şaçaram cur'a gibi âb-i rüyı
Cihānuñ mey şanuram yüzi şuyı

Bir iki tolu cām-ı ergavānı
Şanuram 'aql-ı evvel rûh-ı şānı

'Aşā-yı bāde olmuşdur tayagum
Elümde olmasa ırmaz ayağum

Güzeller zikridür vird-i zebānum
Mey ü maḥbūbdur rûh-ı revānum

15 Olıcağ bir leb-i mey-gūna hem-dest
Oluram bāde içmiş gibi ser-mest

Göricek bir meh-i ebrū-hilāli
Turur gönlümde aylarca ḥayāli

Görinse nāgehān bir serv-i ra'nā
Düşer pâyına gönlüm sāye-āsā

Görinse zülf-i piç-ā-piç-i cānān
İlan şokmış gibi feryād ider cān

Görinse karşıdan ol mäh-ı dil-keş
Bırağur ḥırmen-i şabruma āteş

20 Başumda 'ışkı şanuram hevāyī
Kuru sevdāyī zāyid hüü u hāyī

Zebūn itdi beni bu nefsi-güm-rāh
'İnāyet olmaz ise şenden ey şāh

Bu nefsi-şüm elinden dād feryād
Beni bir lahza kılmaz gāmdan āzād

(11) ırmaz ; درمز durmaz C // (15) Oluram : Oluram C // (16) meh-i : meh ü A
aylarca : yıllarca C // (17) gönlüm : cānum A / sāye- : māye - A // (20) şanuram :
şanurdum C // (22) — A, C

Kul itmekden kişiyi nefsi-î gaddâr
Yeg ol kim ola kâfirde giriftâr

İlâhî merhâmet kıl ben zebûna
Zebûn itme beni bu nefsi-î dūna

- 25 Hevâ cāmından eyle cānı hüşyâr
Heves hâbından eyle kalbi bîdâr

Halâs it cān kuşın dām-ı hevesden
Hümâdur anı âzâd it kafesden

Benem bir çâresüz kul çâre sâzî
Koma cânında derd-i hıkd u âzî

Bana sevdürme bu dünyâ-yı dūnî
Beni bir kaḥbenüñ kılma zebûnî

Düşürme gönlümi bir pîr-i zâle
Hevâ-dâr eyleme bir bî-cemâle

- 30 Beni şol gerçek 'âşıklardan eyle
Seher-hîz it uyanıklardan eyle

Meded ben derd-mendi ehl-î derd it
Erenler cümlesinden eyle merd it

Beni merd eyle nâ-merd itme yâ Rab
Harâret vir baña serd itme yâ Rab

Vücüdüm âteş-i 'ışka sipend it
Meded bir çâre eyle derd-mend it

Çerâğüm âteş-i 'ışk ile yandur
Dil ü cān çeşmine şu sep uyandur

A // (28): sevdürme: sevdürme C // (29): bir bî-cemâle: bir bî-kemâle A büy-î vişâle B //
(30) — C // (31): merd: serd A ferd C // (33) — C // (34): Çerâğüm âteş-i: Vü-
cüdüm âteşin C

35 Gözümi hâb-ı gafletden hâlâş it
Beni gird-âb-ı gafletden hâlâş it

Gözümünden perde-i pindârı çäk it
Bana nûrufla dehri tâb-nâk it

Beni şol gözi açuklardan eyle
Şeher-hîz it uyanuklardan eyle

Gönülden eksük itme taze dağı
Ko yansun hâne-i kalbün çerâğı

Baňa bir cur'a şun serhōş olayın
Unudup kendümi bî-hüş olayın

40 Dimezem bâde-nüş it mey-perest it
Beni mest-i mey-i Bezm-i Elest it

Gönülden lezzet-i dünyâyı dūr it
Ferâgat vir baňa ehl-i huzūr it

Vücüdüm dağlarla lalezâr it
Bu miñnet güşemi bâğ-ı bahâr it

Yirümi sebze gibi rüy-ı hâk it
Yaşamı gonca gibi çäk çäk it

Başum çevgân-ı işka töp eyle
Yüzüm meydânına cârüb eyle

45 İrişdür göklere feryâd u nâlem
Dem-â-dem gam yimek olsun nevâlem

Yaşum seyl-i revân eyle dem-â-dem
İşüm âh u fiğân eyle dem-â-dem

(35) gird-âb-ı gafletden : gird-âb-ı miñnetden A // (36) Gözümden : Önümden C //
(37) — B // (39) kendümi : keñdüzüm C // (40) bâde - nüş it : bâde - nüş-ı C //
(42) bâğ-ı : bâğ u A, B // (46) seyl-i : seylin B //

Şu göz kim olmaya her lahza nem-nāk
Pür olmak yeg durur yanumda ol hāk

Şu 'aynum kim müdām akmaya ābı
Ecel yili ana kıoyusun türābı

Gönül gel 'āşık iseñ ehl-i derd ol
Girüp merdāneler haylına merd ol

50 Yüri 'ālemde dāyım 'āşıkāne
Baş egme merd isen Zāl-i cihāna

Ne 'avretdür bugün meydānda dünyā
Erenler cüft idinse anı hāşā

Geçin 'ālemde bir merd-i mücerred
Cihāniler kabül itsün gerek red

Maḥabbet āsitānında gubār ol
Meveddet işiginde hāksār ol

Ke seyl olsun gözüñ yaşını silme
Müdām olsun ke sāğar gibi silme

55 Ke yansun āteş-i 'ışk ile cānuñ
Ke tārāc eylesün gam ḥānümānuñ

Şu gibi māyil ol gel ser-keş olma
Gubār-ı hāk-i rāh ol āteş olma

Yaķañı dir iseñ almasun āgyār
El urma kimse dāmānına zinhār

(48) yili : seylı A // (49) merdāneler : merdānlar C // (50) — B // (51) cüft idinse
anı : aña baş egdüre C // (52) Geçin : Kaçın C // (53) hāksār : hāk-i yār A, C // (56) gel;
ke C — // (57) almasun : almaya C

Şakın yañlış reviş zāyid iş itme
Edebden taşra hiçbir cünbiş itme

Eger uşlu iseñ 'uzlet-nişin ol
Eger derviş isen bî-kîr ü kîn ol

60 Er iseñ bir gedā-yı bî-niyāz ol
Baş egme her le'ime ser-firāz ol

Le'im işigine yüzüñi sürme
Kerîmün izi tozin eyle sürme

Yürî şol bir kerîmün ol gulāmı
K'idüpdür bende luṭfi ḥāş u 'āmı

Ḥuşuşā kân-ı iḥsân mîr Ḥusrev
Nişân-ı na'l-i esbidür meh-i nev

Sarâyında felek bir pîr-i ḥādîm
Meh ü mihr âsitânında mülāzim

65 İşiginde iki kıldur şeb ü rüz
Biri nām ile Ferruḥ biri Pîrüz

Şalupdur mülk içinde sāye adli
Virüpdür her faḳîre māye bezli

Cihân hep sāyesinde âremîde
Velî zulm ehli tiğından remîde

Anuñ eyyām-ı 'adlinde Beligrād
Olupdur şimdi bir ḥōş şehr-i ābād

Derünü toṭṭolu begdür āḡadur
Ḳamusı şîr-i merdân-ı ḡazādur

(58) reviş : reveş A // (65) Pîrüz : Nêvrüz C // (66) içinde : içine C / her : bir C //
(69) merdân-ı : merdânda C / ḡazādur : Ḥuḡādur B //

- 70 Başı herbiriniñ meydanda bir töp
Erenler ışiginde yüzi cārüb

Çamusı gill u gışdan sādelerdür
Maħabbet bendesi āzādelerdür

Çılurlar birbiriyle 'ayş u şādī
Alurlar dehr-i fānīden murādī

İçerler birbiri şevkına bāde
Olurlar gül gibi dāyım güşāde

Perī-rūlar daħi bī-hadd ü gāyet
Kimi gül-çihre kimi serv-kāmet

- 75 Yürür anlar daħi 'aşıklar ile
Yolında şubh-veş şādıklar ile

Düzüp her güşede bezm-i neşāti
İderler birbiriyle ihtilātı

Gehī seyrān iderler bāğ u rāğī
Gehī mey-hāne eylerler turağı

Dem-ā-dem zevk iderler demleri var
Mezīd olsun güzel 'ālemleri var

Veli ben mübtelā vü ben dil-efgār
Yürürdüm bī-kes ü bī-münis ü yār

- 80 Hāyāl-i yār idi yanumca yārüm
Çam idi yine ancak çam-güsārüm

İdinüp gözyaşıyle ahı hem-dem
İderdüm ben daħi bir başka 'ālem

(73). şevkına : yādına C // (77) — B / eylerler turağı : iderler durağı C //

(80) — C //

Cefâlar cāmı olmuşdı piyâlem
Ciger pergâlesi idi nevâlem

Gözüm sāgarlayın tolmış idi kan
Ciger olmuşdı nâr-ı gâmda biryân

Büküp boynum şurâhî gibi devrân
Boğazum almış idi dest-i hicrân

85 Burup tanbūr gibi kulağımı gam
İñildi öğredürdü baña her dem

Delinmiş idi bağrum nitekim nây
Dir idüm nâle idüp her nefes vây

Hemîşe mey gibi telh idi 'ayşum
Dem-â-dem ney gibi âh idi işüm

Ne kimsem var idi ki şora hâlüm
Ne bir yoldaş ki 'arz ide melâlüm

Yürürdüm gâh mest ü gâh hayrân
İderdüm güşeden bunları seyrân

90 Görüp bu hâletümi bir niçe yâr
Şorup hâlümünden olmuşlar haberdâr

Ayıtmişlar bu maḥfi gence beñzer
Bu bir şarrâf-ı gevher-sence beñzer

Belâgat gevherinüñ kânıdır bu
Melâmet dürrinüñ 'ummânıdır bu

Bu gün belki kelâmuñ pîridür bu
Feşâhat bîşesinüñ şîridür bu

(85) tanbūr : kopuz B // (88) hâlüm : hâlim A melâlüm : mecâlüm C // (93) belki : mülk-i C / pîridür : mîridür C //

Bu bir hoş bülbül-i böstân-ı dıldür
Bu bir tûfî-yi Hindüstan-ı dıldür

- 95 Gelüp yanuma virdiler selâmı
Didi birisi fetî idüp kelâmı

Gel ey üstâd-ı gevher-senc-i ma'nâ
Zebânüñdür kilid-i genc-i ma'nâ

Niçün ma'nâ kapusın açmayasın
Cihâna dürr ü gevher şaçmayasın

Di gevher sözleriñ güş eylesünler
Gönül güşına mengüş eylesünler

Ki sensin bahrı lülü-yı kelâmuñ
Dilüñ çevgânıdur güy-ı kelâmuñ

- 100 Dilâversin bu gün meydân senüñdür
Senüñdür töp ile çevgân senüñdür

Demidür göster icâz-ı Mesihâ
Demünden niçe mürde olsun ihyâ

Mu'attar kıl sözüñ üdiyle cāmı
Müşerref kıl sürüdüñla cihāmı

Dilüñdür bülbül-i bağ-ı dil ü cān
Sözüñdür āb-ı ırmağ-ı dil ü cān

Yine ser-çeşme-i dilden aqıt āb
Niçe dil-teşneler var ola sır-āb

- 105 Yine söz cāmını şun idelüm nüş
O bādeyle olalum mest ü bî-hüş

Demidür başla yab yab kıl terâne
Ki âteşler bıraksun mülk-i cāna

Terennüm kıl bülend āvāz ile tiz
İşidüp lāl ola murğ-ı seher-hiz

Kağan sen bu söze kılsañ ser-āgāz
Ne kuşdur k'ide bülbül anda āvāz

Ele al yine depret sâz-ı 'ışkı
Şal āfāk içine āvāz-ı 'ışkı

110 Sözüñ süziyle od şal mülk içine
İrişsün âteş andan mülk-i Çine

Müşerref eyleyenler bu diyarı
Komiş gitmiş durur bir yādigāri

Gerek mülk-i 'Arabdan ger 'Acemden
Çalup herbiri sâzın zîr ü benden

Dimişdür herbiri bir medh-i dil-keş
Bırakmışdur niçe gün şehre âteş

Ümid oldur ki ey yâr-ı şeker-riz
Diyesin sen dañi bir şehr-engiz

115 Kılasın vaşfını her bir nigāruñ
Kala bunda sentüñ de yādigāruñ

Biçüp her birine bir taze hıl'at
Birer üslüb ile tā vir e zînet

Geyür herbirine bir cāme-i nev
Ki renginden anuñ deng ola Husrev

(106) yap yab kıl : kıl yapıyap C // (108) k'ide : ide- A, C / anda : k'anda C //
(112) sâzın : sâzi C // (116) Birer : Bir C / tā : tākım C // (117) Geyür : Geyir C //

Ne ise şavırına vaşfına lāyık
Uya endāmına ola yaraşık

Cevābında didüm ey yār-ı cānum
Fedā olsun saña rûh-ı revānum

120 Kānı ben hastada ol zūr-ı bāzū
K'olam bir ehl-i dille hem-terāzū

Kağan ola ki bir ednā karınca
Tutabile Süleymān ile pençe

Sühā mihr ile mäh işin bitürmez
Gedālar pādīşāh işin bitürmez

Bitürmez mäh-tāb işini māhī
Ne nisbet kūha teşbīh itme kāhī

Bir ednā zerre ile mihr-i eflāk
Ber-ā-ber mi olur ey gevher-i pāk

125 Bu gün bir zerre-i nāçiz iken ben
Şalup pertev kılam mı dehri rüşen

Vücūdumdur benüm bir kaṭra-i āb
Hiç anda bulına mı gevher-i nāb

Bulınmaz isteseñ her şuda gevher
Bitürmez her bir ağaç mīve-i ter

Olur mı her gönülde fikr-i hem-vār
Çıkar mı her şadefden dürr-i şeh-vār

Begüm her tazedden gelmez hoş avāz
Olmaz pilever şarrāfa enbāz

(120) dile hem : dil ile A, B // (21) Tutabile : Dutabile C // (123) itme : ide B //
(126) kaṭra-i : kaṭraca C // (127) şuda : kända B //

130 Her elhân eyleyen Dâvûd olmaz
Oda yanmaqla çör çöp 'üd olmaz

Ser-âgâz eyleyüp itdükde âgâz
Olur mı 'andelibe peşse dem-sâz

Bulınmaz her göbekde misk-i tâtâr
Degüldür her gubârı görseñ esrâr

Görüp her bir garîkı şanma gavvâs
Ki talup bahre bula gevher-i hâş

Dağılmaz seng-pâre güş-ı câna
Gerekdür aña dürr-i şâh-dâne

135 Sözüm lülû degüldür ola mengüş
O yegdür kim olam ben lâl ü hâmüş

Ki her bir söz olamaz râhat-i cân
Degüldür her ağan şu Âb-ı Hâyvân

Ne kudret var durur ben güng ü läle
Ki girem ehl-i dillerle maqâle

Benem 'âlemde bir dervîş-i bâ-zâr
İdem mi şayrafiler birle bâzâr

Velî şol deñlü var ey yâr-i gam-hâr
Bulmur her metâ'a bir harîdâr

140 Eyü yatlu ne ise olsa bâzâr
Kumâşın 'arz ider her kişi nâ-çâr

(130) yanmaqla : yanmaqla C // (131) itdükde : allâhık B. itdükçe C // (132) gö-
bekde : göñüilde C // (133) garîkı : harîfi C / bula : ala C // (134) seng-pâre : seng-i hare
B // (135) ola : k'ola C // (136) her bir söz : bu sözüm B // (138) dervîş-i bâ-zâr : der-
viş ü bîzâr C // (139) Bulmur : Bulınmaz C //

Metâ'ı her ne ise tatlu acı
Kişi 'arz ider olıcak revâcı

Dimişler ehl-i diller söz güherdür
Şıyan ol gevheri taşdan beterdür

Dimekdür çâresi oldukça maḳdûr
Dimişlerdür ki el-me'mûr ma'zûr

Meşeldür eskiden ey serv-i âzâd
Virenler olmamişdür varını yad

145 Çün ol şüh eyledi bu sözleri güş
Olup gönli güşâde hatırı hüş

Çıkardı âsîtininden hemân-dem
Kodı önümde bir mektûb-ı hürrem

Açup ol nâmeyi oldum çü nâzır
Yazılmış mâh-rûlar nâmı bir bir

MEHMED*

Temâşâ eyledüm gördüm ser-âmed
Yazılmış anda bir nâm-ı Mehemmed

Didüm kimdür bu maḳbûb-ı dil-ârâ
Ki olmuş cümleden mergûb u a'lâ

150 Didi bir bürc-i devlet aḫteridür
K'anuñ mâh-ı felek ḫâk-i deridür

Ayağı keḫkeb-i necm-i sa'âdet
Nişân-i na'li miḫrâb-ı 'ibâdet

(143) maḳdûr : maḳhûr B // (145) hüş : cüş B // (147) nâmı : anda B // (*) — A, C (A'da «'âded-i beyt 140» kaydı var. C'de ise bir satır boşluk bırakılmış. C'de zâten fasıl başlıklarının hiçbiri yoktur.) // (150) devlet : ta'at B / mâh-ı : mihr-i A (Bu beyitten sonra A'da bir satır boşluk var.) //

Kaḡer eksük gedük bir bendesidür
Güneş āvāresi efgendesidür

Idüp bāzārını kāsīd sipihrūn
Düşürdi yıldızın māh ile mihrūn

Yüze yüz gelmege māhuñ yüzi yok
Yanında çarḡ-ı mihrūn yıldızı yok

155 Güneş k'āyine-i gīti-nümādur
Yüzine nisbet anuñ bir sühādur

BĀLĪ*

Muyu Bālī biri bir bī-bedeldür
Lebi gonca beli ince güzeldür

Gice gündüz miyānidur ḡayālüm
Lebi fikri durur def'-i melālüm

Lebi bir sāḡar-ı 'işret-fazādur
Sözi anda şarāb-ı dil-güşādur

Lebidür baña Āb-ı Zindeḡānī
Lebidür cānumuñ rūḡ-ı revānī

160 Dil ü cān derdine dermān lebidür
Ten-i fersūdeme cān ḡabḡabıdur

Lebidür çünki cān derdine emsem
Ne var ol cān ḡabībi şunsa emsem

Ki cām-ı Cemden içilse dem-ā-dem
İşitdüm kaḡrası olmaz imiş kem

(152) gedük : gedik C // (153) yıldızın : yılduzın C // (154) Yanında : Batıpdur
A, C / çarḡ-ı çarḡı C // (*) — A, C // (156) Muyu : Muru A میو B // (158) — A //

MUHTESİB-ZADE MEHMED (*)

Birisi Muhtesib-zâde Mehemmed
Zenaḥdâni durur çâh-ı mü'ebbed

Niçe eksüklinüñ cânın o fettân
İder çâh-ı zenaḥdânında zindân

- 165 Bulup eksükligin mâh-ı sipihrüñ
Tutup bâzârını gezdürdi şehrüñ

AḤMED**

Biri Aḥmed durur iki birâder
Biri mehdür birisi şems-i ḥâver

Deḥanı birisinüñ mîm-i Aḥmed
Cebîni birinüñ nûr-ı Muḥammed

Biri bir serv dalı biri şimşâd
Ḥazândan yâ İlâhî sen kıl âzâd

MEHMED***

Birisi Aḥmed oğludur Mehemmed
Mu'ayyen çihresinde nûr-ı Aḥmed

- 170 Levendâne yürür gerçek güzeldür
Nazîri yokdur anuñ bî-bedeldür

Şımaḳda kalb-i uşşâkı bahâdır
Dil almaḳda be-gâyet çüst ü ḥâzır

Kemend-i zülfinüñ cânlar şikârı
Gözünüñ diller almaḳ kâr u bârı

(*) ibn-i Muhtesib A / Bu kıt'a C'de yoktur // (**) Bu kıt'a da C'de yoktur //
(166) birâder : burâder A // (***) Bu kıt'a da C'de yoktur. /

Gözi şîrâna kıldukça nazarlar
Olur âhû yanında şîr-i nerler

BÂLÎ*

Biri bir sözi şîrin adı Bâlî
Kelâmı telh-kâm eylerdi balı

- 175 Lebi anılsa kalımaz bala rağbet
Sözi yanında şekker bi-ğalâvet

Cefâsı ger belâdur saña ger bal
Mezâkuñ var ise hoş gör çek abdâl

MEMÎ**

Birisi daği nâm ile Memidür
Dil ü cân yarasınuñ merhemidür

Şorarsañ leblerin kand-i mükerrer
Anarsañ gabgabın pâlûde-i ter

Kaçan şalınsa nâz ile o dilber
Benüm cânım anuñ endâmı ditrer

NESİMÎ***

- 180 Birine nâm ile dirler Nesîmî
Şacı şûrîdesi şubhuñ nesîmi

Olupdur zülfinüñ her târı bir dâr
İder biñ cânı bir bend ile ber-dâr

'Acebdür hâşılı ol nûr-ı muṭlak
Eger kılmazsa da'vâ-yı ene'l-ḥak

(*) Medh-i Bâlî A / Bu kıta da C'de yoktur. // (176) gör çek : görgil B // (**)
Medh-i Memî A, — C // (***) Medh-i Nesîmî A, — C //

CA'FER*

Biri bir meh-liqâdur adı Ca'fer
Odur ger var ise nûr-i muşavver

Çü gördi meh cebînin şubh-i şâdık
Çeküp çâk itdi göksin oldı 'âşık

- 185 Didüm ben de sorarsañ ca'feriyem
Anun abdâliyam hâk-i deriyem

HAYDAR**

Biri bir âfet-i cân adı Haydar
Meded bir kimse yok mı aña hây dir

Ki yakdı zulm ü bîdâd ile şehri
Od urdı yakdı vîrân itdi dehri

Dağınmış gamzelerden Zülfiğarı
İder 'âşıklar ile kârzârı

RAHMÂN***

Biri bir pertev-i Hâk adı Rahmân
Döyemez şivesine anuñ insân

- 190 Cemâli Süre-i Rahmândur anuñ
Cebîni 'allame'l-kur'ândur anuñ

Yüzi *ve's-şems* alnı *ve'd-duhâdur*
Lebi Kevşer vişâli *kul kefâdur*

(*) Medh-i Cäfer A, — B // (186) Meded : Mided A / hây : hây C / dir : der
C // (187) zulm ü : zulm-i B, C // (**) Medh-i Rahmân A, — C //

SÜLEYMÂN*

Biri daği karındaşı Süleymân
Yanında peşşeden kem hüdhüd-i cân

Şu dil kim bende-i fermânı oldu
Süleymân tahtınuñ sultânı oldu

İkisi de iki fettân-ı hün-rîz
Nic'itsün bunlara bir mür-ı nâçîz

HASAN**

195 Biri Berber Hasan bir nev-cuvândür
'Aceb başlar kesici bî-emândur

Ele tîğ alsa ger ol kalbi bek taş
Şunar boynın niçe abdâl açup baş

Çul olan aña haft-ı in ü anı
Tırâş ider gönül levhinden anı

'ALİ BÂLİ**

'Alî Bâlî biri bir şüh u tannâz
Yüzi gül kâmeti serv-i ser-efrâz

Gözi gördüm el urdı Zülfikâra
Beni diler ki kıla iki pâre

200 Didüm gel kıyma baña alma âhum
Mürüvvet kıl 'Alîlik eyle şâhum

(*) Medh-i Süleymân A, — C // (192) peşşeden : gayrıdan B // (***) Medh-i Berber Hasan A, — C // (196) açup : egüp B // (197) ider : eyler B // (***) Medh-i 'Alî Bâlî, A, — C // (198) şüh u : şüh-ı B, C // (199) kıla iki : ide pâre C // (200) kıyma baña : baña kıyma C //

VELİ BÂLİ*

Velî Bâli biri bir pîr olası
Velî bälinden artuğdur belası

Muhibbidür anuñ cümle vilâyet
İrer maqşüdına iden ziyâret

Qul olan âsitânında olur şâh
Zihî luğf u kerâmet bâreka'llâh

RAHMÎ**

Biri bir bî-vefâdur adı Rahmî
Velîkin yok durur 'uşşâka rahmî

205 Egerçi ism ile Rahmîdur ammâ
İfen ol isme uymamış müsemmâ

Didüm rahm eyle çü Rahmîdür aduñ
Didi beñzer söğülmekdür murâduñ

FERHÂD***

Biri bir bendedür ad ile Ferhâd
Qulıdur qâmetinüñ serv-i âzâd

Lebi şîrine Şîrîn teşne-dıldür
Şeker şîrîn kelâmından hacıldür

Niçe Husrevler olup ana Ferhâd
İderler Bîsütün-ı gâmda feryâd

(*) Medh-i Velî Bâli A, — C // (201) biri bir : birisi A // (203) kerâmet : mürüvvet
C // (**) Medh-i Rahmî A, — C (***) Medh-i Ferhâd A, — C // (207) Qulıdur : Qılup-
dur A, B / ser-i : servin B //

PİRİ*

210 Biri bir nev-cuvândur ismi Pîri
Güzellük 'arşa-gâhinuñ diliri

'Aceb gördüm ben ol şüh-ı cihânı
Kul itmiş kendüye pîr ü cuvânı

Yigitdür pîrüm ol serv-i dil-ârâ
Yavuz gözden şakınsun Hâk Ta'âlâ

MUŞTAFÂ**

Birisi Töpcioğlı Muştafâcuğ
Gül-i nev-restecük bostân budacuğ

Tıfildur daği ol ter gül budacı
Oğul balı durur şîrîn tudağı

215 Dehânında koçarken şîr-i mâder
Neler eyler baña görseñ birâder

Didüm gel atım atım kaçma benden
Yaraşmaz k'ola cân ayru bedenden

MAHMÜD***

Biri de bir güzeldür adı Maḥmüd
Vişâlidür iki 'âlemde maḥsüd

Egerçi kendü bir şahşuñ gulâmı
Kul itmişdür velîkin hâş u 'âmı

(*) Medḥ-i Pîri A, — C // (**) Medḥ-i Töpcî-zâde A, — C // (213) Töpcioğlı : Töpcî-zâde A Tuzcioğlı B. / nev-restecük : nev-reste vü C // (214) tudağı : tudağı A dudağı C // (215) Dehânında : Dudağında C // (216) — C / k'ola : 'ola B // (***) Medḥ-i Maḥmüd A, — C //

Nice kûl diyebilisün aña âdem
Kûlî olmışken anuñ cümle 'âlem

BAYRAM*

220 Biri de bir melekdür adı Bayram.
Boyu bir serv-i ra'nâdur pür-endâm

Begüm ol bir âhinün bendesidür
Nice bende meh-i tâbendesidür

Melâhat kişverinüñ hânıdur ol
Le'âfet Mısrınuñ sultânıdur ol

HUDAVİRDİ**

Hudāvirdi birinüñ daği nâmı
O da bir hâce-i dehrüñ gulâmı

Melâhat kişverinüñ hânıdur bu
Le'âfet Mısrınuñ sultânıdur bu

225 Hudāvirdi anuñ bir çâkeridür
Bunuñ ol 'âşıkı hâk-i deridür

Göreydi bir nazar ol şâhı Yûsuf
Kûl olsam diyü yir idi te'essüf

İLYAS***

Biri İlyâs k'oldur Hızr-ı şânî
Lebine teşne Âb-ı Zindegânî

(219) cümle : hâk-ı B // (*) Medh-i Bayram A, (B'de yanlışlıkla Behrâm yazılmıştır).
Bu kıt'a C'de yoktur. // (**) Medh-i Hudāvirdi A, — C // (224) — A // (225) 'âşıkı :
'âşık-ı A, C // (226) diyü : deyü B // (***) — C, Bu kıt'a A'da yoktur. // (227) k'oldur :
oldur C //

Lebinün hastasıdur Hızr-ı hoş-dem
Helâkidür sözünü İbn-i Meryem

Bu yolda başa Hızr olmazsa İlyās
Helâk oldum benimçün dutsun il yas

HUSREV*

230 Biri bir şüh dilber adı Husrev
Cebîni bedr anuñ kaşı meh-i nev

Maḥabbet şan'atında olan üstād
Anuñ şirîn lebine oldı Ferhād

Lebi bir vech ile dād itdi anuñ
Adın unutdılar Nüşinrevānuñ

ŞARİH KULI HAYDAR**

Birisi dahi Şarih Kuli Haydar
Niçe husrevler olmuş aña çaker

Çeküpdür Zülfikār ol kara gözler
Ki kıla şerḥa şerḥa sine gözler

235 Yazup vaşında ol şāhuñ medāyih
Dükenmez ḥaşre dek şerḥ itse şarih

İSHAK***

Biri bir nev-cuvāndur adı İshāk
Sürinür sāye-veş yanınca 'uşşāk

(229) olmazsa : olmasa C / oldum : olan C // (*) Medḥ-i Husrev A, — C // (230) Cebîni : Yüzi B // (232) Nüşinrevānuñ : Nüşür-revānuñ A // (**) Medḥ-i Haydar A, — C // (234) kıla : ide C / sine : an C // (235) medāyih : mevāyih (?) A, tevāriḥ B // (***) Medḥ-i İshāk A, — C // (236) nev-cuvāndur : serv dāl C //

Güzeldür bî-bedeldür şivesi çok
Nihâl-i kâmetinüñ mîvesi çok

Nihâl-i kâmetidür şâh-ı nevber
Leb-i şîrîni anda mîve-i ter

AŞCI EMİRÜN KULI HUSREV*

Biri Aşçı Emîrûñ Kulu Husrev
Şalıpdur gün gibi âfâka pertev

240 Gıdâ-yı rûhdur ey rûh-i şânî
Temâşâ eylemek toyınca anı

Didüm kırhân-ı lutfuñdan 'inâyet
Didi açgözlü imişsin be-ğâyet

PERVÂNE**

Biri Pervâne bir fettân-ı cân-süz
Yüzi ayı çerâğı 'âlem-efrüz

Olup pervâne per yakmağa her gâh
Tolanur şem'i nûrın mihr ile mâh

O şem'e bendenüñ de kuşça cânı
Yanup pervâne-veş nûr oldı ânî

HİTÂB***

245 Ela ey Hayretî-i mest ü şeydâ
Belâ meyhânesinde bâde-peymâ

(*) Medh-i Husrev A, — C // (240) toyınca : doyunca C // (**) Medh-i Pervâne A, — C // (242) fettân-ı : fettân u A / cân-süz : dil-süz C // (243) Tolatur : Tolatur C / şem'i : şem'-i A, B / nûrın : hüsün C // (***) — C //

Gel ey bî-şabr u bî-sāmān u bî-dil
Şarāb-ı 'iŝk-ı cānān ile kanzil

Gel ey dīvānesi zencir-i 'iŝkuñ
Mürīd-i nā-murādı pīr-i 'iŝkuñ

Gel ey āvāresi bāzār-ı 'iŝkuñ
Belālar bülbüli gülzār-ı 'iŝkuñ

Elā ey derd-i 'iŝkuñ derd-mendi
Vefā küynuñ oñmaduğ levendi

250 Nişāb-ı vaşl-ı yāruñ bî-naşibi
Taķarrüb ŝehriniñ merd-i ğaribi

Zarāfet güşesiniñ hüşe-çini
Ferāğat güşesiniñ tekye-şini

Maħabbet şan'atınıñ pişe-karı
Meveddet erleriniñ ihtiyarı

Melāmet meclisiniñ cur'a-nüşı
Nedāmet güşesiniñ hırķa-püşı

Güzeller işiginüñ ħāk-sarı
Şanemler küymüñ kemter ğubarı

255 Leb-i cān-baḥş-ı cānānuñ helāki
Ruḥ-ı gül-berg-i yāruñ sine-çāki

Ayağı tozı aŝhāb-ı ŝafānuñ
İŝigi kelbi erbāb-ı vefānuñ

Ḥarābātileriñ ğāyet ḥarābı
Yüzi meyḥāneler yolu türābı

(246) bî-sāmān u : bî-sāmān-ı A // (249) Bu beyitden önce A'da Ḥiṭāb diye ikinci bir başlık var / Elā ey : Belā-yı C // (250) vaşl-ı : cennet-i B / bî-naşibi : naşibi B // (253) Nedāmet : Ferāğat C // (256) ŝafānuñ : vefānuñ C / vefānuñ : ŝafānuñ C //

İçüp ğaflet şarâbın olup esrük
İnen çok söyleme gel artuk eksük

Güzeller medhın itdün çün temâmet
Uzatma sözi vaqtidür temâm it

260 Uzatma sözleriñi uzun uzun
O yegdür kim diyesin azın azın

Şudâ'ı aradan def' eyle' epsem
Budur ben bildüğüm va'llâhi a'lem